

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov: **1/A. L.**, bytom M., **2/ E. S.**, bytom H. **3/ J. U.**, bytom M., **4/ Š. U.**, bytom P., proti odporkyňi **J. Z.**, bytom B., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. J. F. advokátom v B., **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde v Senici pod sp. zn. 5 C 220/93, o dovolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. septembra 2009, sp. zn. 9 Co 60/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 29. septembra 2009, sp. zn. 9 Co 60/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Návrhom z 12. októbra 1993, ktorý pôvodne smeroval proti odporcom P. Z. (zomrelému X.), A. Z., rodenej M., K. U. a A.U. sa iba A. L. pôvodne domáhala „zistenia vlastníckeho práva k pozemku – parc. č. X. prípadným vydržaním podľa § 11 zákona č. 141/1950 Zb., určenia hranice pozemku, ktoré budú v teréne vytýčené tak, aby bolo prihliadnuté na prístupovú cestu a aby mohla pozemok oplotiť.“ Súčasne sa domáhala jednoznačného určenia hranice pozemku – parc. č. X.

V priebehu konania na súde bol návrh niekoľkokrát zmenený, pričom na súde prvého stupňa pred vydaním rozsudku sa už (po príslušnej zmene okruhu účastníkov konania) navrhovatelia 1/ až 4/ domáhali určenia, že podiel nehnuteľnosti v kat. úz. J., vedenej na LV č. X. parc. č. X. – záhrady vo výmere X. m² a parc. č. X. – zastavanej plochy vo výmere X. m² v 3/8 – inách patrí do dedičstva na nebohom J. U. zomrelom X. a navrhovateľ 4/ je spoluvlastníkom v 3/8 – inách.

Okresný súd v Senici rozsudkom z 27. novembra 2007, č. k. 5 C 220/93 – 462 **zastavil konanie v časti o určenie vlastníctva** k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v kat. úz. J., zapísaným na LV č. X. parc. č. X... – zastavané plochy a nádvoria vo výmere X. m², **určil**, že podiel 3/8 – in v nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v kat. úz. J., zapísanej na LV č. X. X. – záhrady vo výmere X. m² **patrí do dedičstva po nebohom J. U.**, zomretom X., ďalej **určil**, že podiel 3/8 – v nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v kat. úz. J., zapísanej na LV č. X. parc. č. X. – záhrady vo výmere 1866 m² je v podielovom spoluvlastníctve navrhovateľa 4/. Navrhovateľke 1/ **uložil povinnosť** zaplatiť na účet Okresného súdu v Senici súdny poplatok za odvolanie v sume 500 Sk do 10 dní od právoplatnosti rozsudku, navrhovateľke 2/ **povinnosť** zaplatiť Okresnému súdu v Senici súdny poplatok z predmetu konania v sume 705 Sk taktiež do 10 dní od právoplatnosti rozsudku, navrhovateľovi 4/ **povinnosť** zaplatiť na účet Okresného súdu v Senici z predmetu konania sumu 1410 Sk do 10 dní od právoplatnosti rozsudku. Odporkyni **uložil povinnosť nahradit' navrhovateľke 1/ trovy konania v sume 16 361 Sk** do 3 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám jej právnej zástupkyňi prom. práv. Jany Kurucovej a navrhovateľom 2/, 3/ a 4 **nepriznal náhradu trov konania**.

Vychádzal so záveru, že návrh na určenie (že podiel 3/8 v nehnuteľnosti zapísanej na LV č. X. – parc. č. X. – záhrady) patrí do dedičstva po neb. J. U. zomrelom X.) je dôvodný, pričom naliehavý právny záujem u navrhovateľov na takomto určení videl v tom, že bez takéhoto určenia by nemohlo byť ich vlastnícke právo k predmetnej

nehnutelnosti zapísané do katastra nehnuteľností; ich otec - J. U. (ktorý bol vlastníkom spornej nehnuteľnosti, ale nebol takto vedený v príslušnej evidencii) totiž so svojim podielom 3/8 nikdy nenakladal a navrhovateľ 4/ bez takéhoto určenia nemôže vysporiadať vzťahy s navrhovateľmi 1/ až 3/, ktorým predmetnú nehnuteľnosť predal, hoci taktiež nebol vedený v príslušnej evidencii ako jej vlastník. Popísal vlastnícky stav spornej nehnuteľnosti od roku 1927 a (okrem iného), uviedol že ku dňu 3. 11. 1949, teda ku dňu spísania zápisnice Čd 3430 nehnuteľnosť (parc. č. X.) ešte nebola rozdelená; jej spoluvlastníkmi boli Š. U, nar. X. (navrhovateľ 4/) v podiele $\frac{3}{4}$ - in, J. U. v podiele $\frac{3}{4}$ - in (právny predchodca navrhovateľov 1/ až 3/), Š. Z. (otec starý otec odporkyne) v podiele 1/8 - iny, A.Z. (teta odporkyne) v podiele 1/24 - iny, P. Z. (otec odporkyne) v podiele 1/24 a A.Z. (teta odporkyne) v podiele 1/24 - iny. Konštatoval, že k tomuto dňu Š. U., nar. X. (starý otec navrhovateľov 1/ až 3/) a jeho manželka A.V. už neboli spoluvlastníkmi parcely č.X., lebo svoj podiel (6/8 - in) darovacou zmluvou z 11. 5. 1939 previedli na synov Š. U., nar. X. (navrhovateľa 4/) a J. U., nar. X. zomrelom X. (otcovi navrhovateľov 1/ až 3/). Pokiaľ ide o zápisnicu z 3. 11. 1949 uviedol, že na jej základe malo dôjsť k dohode o rozdelení viacerých nehnuteľností, pričom platnosťou tohto právneho úkonu sa zaoberal len vo vzťahu k parcele vedenej v pozemknížnej vložke X. kat. úz M.. Zameral sa na zistenie, či v danom prípade boli prítomné všetky osoby, ktoré boli spoluvlastníkmi nehnuteľnosti - X., ktorej rozdelením vznikla parc. č. X. (ktorá je predmetom súdneho konania). Dospel k záveru, že tento právny úkon je absolútne neplatný, lebo Š. U z M. č. p. X. (ako žiadateľ o predmetný právny úkon) nebol osobou totožnou a s navrhovateľom 4/, a Š. U., nar. X. (starý otec navrhovateľov 1/ až 3/) k tomuto dňu už nebol spoluvlastníkom spornej nehnuteľnosti. Teda predmetnú zápisnicu nepodpísal ani navrhovateľ 4/, ani právny predchodca navrhovateľov 1/ až 3/, ktorí v tomto čase boli podielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti (každý v 3/8 - inách) a zo zápisnice nie je zrejmé, že by na tento úkon menovaní splnomocnili inú osobu. Rovnako sa v zápisnici nenachádzajú ani podpisy A.S. - spoluvlastníčky v 1/24 ani A.Z. - spoluvlastníčky (taktiež) v podiele 1/24 - iny. Keďže právny úkon z 3. 11. 1949 (Čd 3430/49) je neplatný, všetky ďalšie právne úkony týkajúce sa tejto nehnuteľnosti sú neplatné. Z hľadiska posúdenia procesných podmienok súd prvého stupňa zaujal stanovisko, že v predmetnej veci **nejde o prekážku rei iudicatae**, lebo

konania vedené na OS v Senici pod sp. zn. 8 C 38/92 a pod sp. zn. 9C 94/83 sa priamo netýkali nehnuteľnosti – parc. č. X. alebo sa týkali len tej jej časti, ktorá nie je predmetom tohto konania. Navrhovatelia sa v tomto konaní domáhajú určenia vlastníctva len k časti parcely č. Y., t. j. k vyčlenenej časti parc. č. X., teda menšej než tej, ktorá bola predmetom zápisnice Čd 3430/49 z 3. 11. 1949. O súdnych poplatkoch rozhodol v zmysle zákona č. 71/1992 Zb. v znení platnom k 15. 12. 2001, t. j. ku dňu právoplatnosti uznesenia OS Senica z 11. 9. 2001, ktorým súd pripustil do konania navrhovateľov 2/, 3/ a 4/. O trovách účastníkov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 O. s. p..

Po ostatnej zmene návrhu na odvolacom pojednávaní Krajský súd v Trnave na odvolanie odporkyne rozsudkom z 29. septembra 2009, sp. zn. 9 Co 60/2008 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej – vyhovujúcej časti **zmenil** tak, že určil, že navrhovatelia 1/ až 3/, každý v 1/6 a navrhovateľ 4/ v polovici sú vlastníkami novovytvorenej parcely X. – záhrady vo výmere X. m², odporkyňa je vlastníčkou novovytvorenej parcely č.X. – záhrady vo výmere X. celosti v kat. úz. J., ktoré nehnuteľnosti boli vytvorené geometrickým plánom Geodézie Bratislava , a. s., prevádzky Myjava č. 243 – 009/09 zo 6. februára 2009 z parc. č. X. – záhrady vo výmere X. m² nachádzajúcej sa v kat. úz. J., doposiaľ zapísanej na LV č. X. Katastrálneho úradu Bratislava – Správa katastra M., k. ú. J., obec J., **vo zvyšku rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil**, navrhovateľom 1/ až 4/ **nepriznal náhradu trov konania**.

Odvolací súd rozhodol v súlade s navrhovanou zmenou návrhu, pričom (rovnako ako súd prvého stupňa) dospel k záveru, že zápisnica z 3. 11. 1949 Čd 3430/1949 (ktorá je základom pre vyriešenie predmetného sporu) je neplatná pre rozpor so zákonom, lebo tohto úkonu sa nezúčastnili J. U. a Š.U., ktorí (v čase predmetného úkonu vlastnili (každý 3/8 - iny ešte nerozdelenej nehnuteľnosti. Ich otec - Š.U., ktorý ich mal zastupovať, plnú moc nemal. Názor odporkyne (ohľadne zastupovania vlastníka inou osobou) neakceptoval, lebo zastupovanie vlastníka inou osobou bez splnomocnenia bolo

možné len vtedy, ak išlo o vpis vlastníckeho práva skutočného držiteľa, ak skutočný držiteľ bol vzdialený alebo tu bola iná prekážka. V danom prípade o takýto prípad nešlo, ale išlo o vyriešenie spoluvlastníckych a užívacích vzťahov, pričom vlastníci boli spôsobilý konať osobne. Zdôraznil, že odporkyňou tvrdené dôvody zastupovania v zápisnici Čd 3430/1949 nie sú uvedené a pokiaľ poukazovala na ťarchy Š. U., ktoré boli zápisnicou vymazané, uviedol, že ich nemohol posudzovať oddelene od ostatných relevantných skutočností (od užívania nehnuteľností a faktického výkonu vlastníckeho práva). Ďalej odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia konštatoval obsah predmetnej zápisnice, ako aj to, že išlo o úradnú listinu, na spísaní ktorej sa zúčastnili úradné osoby (sudca, vložkár, zapisovateľ) a konali podľa predpisov vzťahujúcich sa k zápisom v pozemkovej knihe. Na jej základe došlo v pozemkovej knihe k intabulácii k rozdeleniu nehnuteľností v zápisnici uvedených, hoci všetci spoluvlastníci pri predmetnom úkone neboli prítomní. Sporné nehnuteľnosti boli v prírode zamerané a rozdelené pred spísaním predmetnej zápisnice. Š.U. starší však na nich (ako na predmetných nehnuteľnostiach svojich detí) hospodáril a zúčastnil sa spísania zápisnice Čd 3430/1949. Táto zápisnica tak rešpektovala skutočný užívací vzťah. Odvolací súd vyslovil názor, že pokiaľ právny predchodca navrhovateľov 1/ a 3/ (nebohý J. U.) a jeho brat (navrhovateľ 4/) nevedeli o rozdelení spornej nehnuteľnosti na tri samostatné parcely a o tom, že im z vlastníckeho práva pripadla len jedna parcela, dôležitý bol len užívací stav spornej nehnuteľnosti, lebo vlastnícky stav bol založený predmetnou zápisnicou. Odvolací súd dospel k záveru, že k počiatku oprávnenej držby u nadobúdateľov došlo bezprostredne po intabulácii zápisnice Čd 3430/1949, preto 32 ročná lehota začala plynúť už v roku 1949, resp. od 1. 1. 1951 - 10 ročná vydržacia lehota. Vychádzajúc z tvrdenia navrhovateľov, že rodina U. sa o zápisnici z roku 1949 nedozvedela, nehnuteľnosti užívali bez zmeny, teda bez ohľadu na obsah zápisnice. Účinky tejto zápisnice sa v užívaní nehnuteľnosti vôbec neprejavili; preto sa bolo treba zaoberať vývojom užívacích vzťahov spornej nehnuteľnosti, najmä či v jej užívaní po roku 1949 nastala zmena, (ak áno), aká alebo či k žiadnej zmene nedošlo. Keďže rodina U. sa o predmetnom vklade vlastníckeho práva nedozvedela a vydania nehnuteľnosti od rodiny U. sa nedomáhala ani rodina Z., spochybnil možnosť aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Uvažoval preto, či v predmetnej veci

nedošlo „k navráteniu – obnoveniu“ pôvodného vlastníckeho práva rodiny U., o ktoré prišli na základe už uvedenej zápisnice. Poukázal na ustálenú súdnu prax týkajúcu sa nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, najmä ohľadne dobromyseľného držiteľa, ktorý vstúpi do držby na základe domnelého právneho titulu, ktorý v ňom vyvolal presvedčenie, že sa stal vlastníkom veci, hoci skutočnosť bola iná. Pri následnom zisťovaní, či sa medzi rodinami U. a Z. po rozdelení nehnuteľnosti zmenil aj ich užívací (teda nielen právny) stav, vychádzal z toho, že rodina U. nevedela o zápisnici Čd 3430/49 z 3. 11. 1949, že medzi parc. č. X. a parc. č. X. nebola žiadna hranica, išlo o súvislé pozemky užívané ako jeden celok a v ich strede bola stodola. Až po smrti otca na jeseň v roku 1989 (keď išli predávať dom) zistili, že nimi užívaná parc. č. X. (v rozsahu 6/8 – in) nie je ich vlastníctvom, že táto vlastnícky patrí rodine Zemanovej). Odvolací súd dospel k záveru, že návrh je dôvodný, lebo z výsledkov vykonaného dokazovania možno vyvodit', že **vkładom – intabuláciou vlastníckeho práva v prospech právneho predchodcu odporkyne došlo k odňatiu vlastníckeho práva právnemu predchodcovi navrhovateľov 1/ až 3/ a navrhovateľovi 4/**. Stalo sa tak napriek skutočnosti, že rodina navrhovateľov spornú parcelu užívala. Na základe zápisnice Čd 3430/1949 z 3. 11. 1949 nikdy nedošlo k zmene užívacích vzťahov k spornej nehnuteľnosti; jej spísaním malo dôjsť k zosúladieniu užívacieho stavu so stavom právnym (vlastníckym) a zdôraznil, že geometrický plán, na základe ktorého sa tak malo stať sa v spise nenachádza. Tvrdenie odporkyne v tom, že spornú nehnuteľnosť užívala rodina U. ako záhumienok, považoval za účelové a neopodstatnené. U navrhovateľov nastala dobromyseľná, slobodná a nikým nerušená držba spornej nehnuteľnosti (§ 566 ods. 1 Ob. Zák. č. 141/1950 Zb.), ktorá začala plynúť 1. 1. 1951 a skončila 31. 12. 1960, čím došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti navrhovateľmi (t. j. pôvodnými vlastníkmi), ktorí sa aj v ďalšom období správali ako vlastníci spornej nehnuteľnosti. Proti svojmu rozsudku pripustil dovolanie, lebo dospel k záveru, že ide o rozhodnutie zásadného právneho významu (§ 238 ods. 3 O. s. p.). Hoci výrok rozhodnutia odvolací súd formuloval ako zmeňujúci, tento má povahu rozsudku potvrdzujúceho, lebo v porovnaní s rozsudkom súdu prvého stupňa sa ním právne vzťahy nekonštituovali iným spôsobom. Za otázku zásadného právneho významu

považoval: „1/ či nie je v súdenom prípade rozhodujúce prihliadnúť na uplynutie lehôt určených zákonom o výmaz vlastníckeho práva z pozemkovej knihy, ktorý bol uskutočnený na základe zápisnice Čd 3430/1949 z 3. 11. 1949, a 2/ či po vklade vlastníckeho práva podľa zápisnice Čd 3430/1949 z 3. 11. 1949 k parc. č. X. – záhrady vo výmere X. m² v kat. úz. J. s poukazom na potrebu stability vlastníckych vzťahov vytvorených zápisom do pozemkovej knihy, možno bez časového obmedzenia rozhodnúť o zmene takýchto vlastníckych vzťahov.“

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie odporkyňa. Navrhla, aby Najvyšší súd SR rozsudok Krajského súdu v Trnave zmenil tak, konanie vo veci zastaví, prípadne aby tento rozsudok zmenil tak, že návrh zamietne (a navrhovateľom uloží povinnosť nahradiť jej trovy konania) z dôvodu, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.), a že dovolaním napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Poukázala na obsah listu vlastníctva č. X. kat. úz. J., v obci J., podľa ktorého je vlastníčkou (okrem iného) spornej nehnuteľnosti – parc. č. X. vo výmere X. m² na základe dedenia po otcovi P. Z.. Z hľadiska rodinných vzťahov účastníkov uviedla, že jej stará matka a otec navrhovateľa 4/ (a starý otec navrhovateľov 1/ až 3/) boli súrodenci. Poukázala na vývin vlastníckych vzťahov vyplývajúcich z pozemnoknižných vložiek č. X., X. a X. a zdôraznila, že v vložkách X., X. (v oboch – časti B a C) boli na podiely spoluvlastníkov (Š. U. – navrhovateľa 4/ a J. U. – právneho predchodcu navrhovateľov 1/ až 3/) poznamenaná odporčia žaloba Dr. O. J. – advokáta na M. pre Ks 1554 a dňa 6. 3. 1940 bolo vložené exekučné záložné právo pre pohľadávku 3350 Ks (= vo vl. č. X.: C/5 – čís. 357 + vo vl. Č. X. C/5 – čís. 357). So zreteľom na vek obdarovaných nemožno predpokladať, že išlo o vymáhanie nimi spôsobených dlhov. Trvala na tom, že išlo o dlh Š. U. (otca synov Š. a J.) ako aj na tom, že jej starý otec mu pomohol dlh vyrovnať. Dňa 3. 11. 1949 bola spísaná zápisnica týkajúca sa rozdelenia nehnuteľností (zapísaných v pozemnoknižných vložkách č. X. X., X. a X. kat. úz. M. – parcely č. X., X., X., X. a X.) na menšie celky a ich rozdelenie medzi vlastníkov, resp. spoluvlastníkov, s čím súvisela aj nová úprava vlastníckych vzťahov. Pokiaľ ide o vznik parciel č. X./1, X./2, X./3 a parciel č. ...X....X., X./2 a X./3 kat. úz. J. poukázala na zápis pod por. č. 12 na liste B vložky X., z ktorého je

zrejmé, že podľa zápisnice napísanej komisiou pre nápravu pozemnoknižných vložiek kat. úz.M. č. 3492/Kom a poľného nákresu vyhotoveného Katastrálnym meračským úradom v Novom meste nad Váhom pripojeného k výkazu zmien pod pol. 8055 – 8057 rozdeľuje sa parc. č. X. na parc. č. X./1 – záhrada, parc. č. X./2 dom č. X. s dvorom a parc. č. X./3 sad. Podľa zápisu č. rad. č. 10 na LV č. X. (vl. B) bola na tom istom podklade rozdelená pôvodná jediná parc. č. X. na parc. č. X. – sad, parc. č. X./2 dom sp. X. s dvorom a parc. č. X./3 dvor a maštaľ. Zo zápisu pod por. č. 11 tejto pozemnoknižnej vložky je zrejmé, že parcela č. X./3 bola odpísaná z pozemnoknižnej vl. čX. a zapísaná do vl. č. X., čo je zrejmé zo zápisov pod číslami 12 a 13 spoluvlastníkmi tejto novej parcely (ako aj parciel č.X./1, č X./2 č. X./3 sa stali na základe skutočnej držby a rozdelenia Š. Z. (ženatý s A.P.) na $\frac{1}{2}$ a J. Z. (ženatý s K. S.) na $\frac{1}{2}$. V dôsledku týchto zápisov zaniklo vlastnícke právo ostatných spoluvlastníkov uvedených v predchádzajúcich záznamoch na liste B vložky č. X., ktorým boli Š. Z. – otec odporkyne, A. Z. – teta odporkyne, ale aj Š.U. (J.) – ženatý s K. rod. P.. Spoluvlastníctvo k parc. č. X./3 Š. U. bolo zrušené v súdnom konaní vedenom na OS v Senici pod sp. zn. 9 C 94/83 rozsudok zo 14. novembra 1983 tak, že podiel Š. U. bol prikázaný dedičom jeho brata J. U.. Parcely č. X. a X./2 bola na základe skutočnej držby a rozdelenia zapísané na Š. Z. (ženatého s A.U. na $\frac{3}{6}$ – iny, na A. S., rod. Z., USA na $\frac{1}{6}$ – inu, na P. Z. (syna Š.) na $\frac{1}{6}$ – inu a na A. Z. (dcéru Š.) č. d. X. na $\frac{1}{6}$ – inu. V dôsledku týchto zápisov zaniklo vlastnícke právo ostatných spoluvlastníkov uvedených v predchádzajúcich záznamoch na liste B vložky X., t. j. navrhovateľa 4/ a právneho predchodcu navrhovateľov 1/ až 3/. Trvala na tom, že na základe zápisnice z 3. 11. 1949 nadobudli jej právni predchodcovia (podľa vtedy platných právnych predpisov) vlastnícke právo k parcelám č. X. a X./2, ktoré potom prešlo na ňu dedením. Parcela čX. kat. úz. M. t. č. kat. úz. J. vznikla v roku X. z parc. č. X. (spolu s parc. č. X./2 a čX./3). Žiaden z účastníkov konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vedenom na OS v Senici pod sp. zn. 9 C 94/83 nespochybňoval zápisy vo vyššie uvedených pozemnoknižných vložkách a nik neuvažoval ani o tom, že by spoluvlastníkmi „rozdeľovaných“ parciel boli aj iné osoby (zapísané pred 3. 11. 1949). V konaní vedenom na OS v Senici pod sp. zn. 8C 38/92 (týkajúceho sa vydržania časti parcely č. X.) neboli žiadne pochybnosti o výlučnom vlastníctve P. Z. a jeho manželky

k celej parc. č. X.. Zdôraznila aj ďalšie skutočnosti; že v prebiehajúcim spore vedenom na OS v Senici pod sp. zn. 5 C 220/93 navrhovatelia v konaní uplatnili voči nej nároky ako voči výlučnej vlastníčke parc. č. X., že podľa niektorých konštatovaní uvedených v dovolaní napadnutom rozsudku odvolací súd uznáva vznik vlastníckeho práva v zmysle zápisnice z 3. 11. 1949 (str.7, str. 8, str. 18, str. 19 tohto rozsudku). Z hľadiska platnosti zápisnice z 3. 11. 1949 a oprávnenia Š. U. staršieho konať za synov Štefana a Jána poukázala na publikáciu: „Predpisy o sostavovaní (zakladaní) pozemnoknižných vložiek na Slovensku“ a z nej na „Dodatok – Základné články XXIX:1889, XVI:1891 a – čiastočne – zák. článok XXIX:1892. Predmetná zápisnica bola spísaná podľa § 20 zák. čl. XVI z roku 1891. Uviedla, že zmeny o rozdelení parciel boli doplnené (vykonané podľa nákresu Kat. mer. Úradu v N. Meste n/Váhom v patričných vložkách a zavedené do výkazu zmien pod položkami č. 8055 – 8057; i keď tento doklad zadovážený nebol, možno predpokladať, že vyjadruje vôľu účastníkov, s ktorými bola zápisnica spísaná a ktorá bola uskutočnená zápismi do pozemkovej knihy. Poukázala na ustanovenia § 65 Úpravy k prevedeniu zákonných článkov XXIX:1886, XXXVIII:1889 a XVI:1891 znejúcich o zakladaní pozemnoknižných vložiek, na ustanovenie § 66 a § 68 tejto úpravy, ďalej na ustanovenie § 21 zák. čl., na ustanovenie § 15 písm. d/ zák. čl. XVI/1891 a trvala na tom, že všetky tieto ustanovenia boli dodržané a vyplýva z nich oprávnenie Š. U. zastupovať svojich synov, ako aj oprávnenie jej starého otca žiadať o výpis vlastníckeho práva v prospech jej tiet A. a A. ktoré sa na rokovaní nezúčastnili. Odporkyňa vytýkala odvolaciemu súdu, že spochybnil jej stanovisko, že ňou tvrdená právna úprava na predmetný prípad nedopadá, a že ňou tvrdené dôvody nie sú uvedené v predmetnej zápisnici. V tejto súvislosti poukázala na ustanovenie § 19 zák. č. XXIX/1886, v zmysle ktorého sa za skutočného držiteľa považuje ten, kto si nehnuteľnosť nadobudol právnym úkonom medzi živými alebo následkom dedenia, má ju ako svoju vlastnú v držbe, lež jeho vlastnícke právo v pozemkovej knihe nie je vpísané; v tomto zmysle poukázala na znenie predmetnej zápisnice (z 3. 11. 1949). Z hľadiska právneho posúdenia veci vyslovila názor, že platnosť právneho úkonu nemožno posudzovať iba vo vzťahu k vtedajším vlastníkom, ale vo vzťahu k všetkým jeho účastníkom, pričom treba rešpektovať zásadu, že nevyužitie určitého oprávnenia v určenej lehote (vrátane možnosti podania žaloby o výmaz zápisu do pozemkovej

knihy) sa nemôže stať na úkor ostatných účastníkov, ktorí nadobudli práva dobromyseľne. Ak by právne úkony, o ktorých bola spísaná zápisnica 3. 11. X. boli absolútne neplatné, nemožno ich neplatnosť, resp. neúčinnosť vzťahovať len na niektorých účastníkov. Trvala na tom, že Š. U. platne zastúpil svojich synov Štefana a Jána pri právnych úkonoch o ktorých bola spísaná zápisnica 3. 11. 1949, pričom menovaný rovnakým spôsobom v iných prípadoch taktiež zastupoval a to nielen svojich synov, ale aj iných členov svojej rodiny; ide o úkony z roku 1948, o ktorých komisia v tom istom zložení (ako v roku 1949) spísala zápisnicu a za účasti tých istých dôverníkov (Čd 3169/48, Čd 3170/48, Čd 3171/48, Čd 3713/48, Čd 3174/48/; ide pritom o nehnuteľnosti zapísané vo vložkách č. X. kat. úz. M. (vrátane zriadenia spoluvlastníctva pre syna Š. U. a Š. U. i jeho detí ohľadne parc. č.X.. Komisia, ktorá tieto zápisnice spisovala nespochybňovala oprávnenie Š. U. zastupovať neprítomných účastníkov. Zápisnicou z 3. 11. 1949 a zápsmi vykonanými na jej podklade sa delili pôvodné parcely č. X., X. na menšie celky bez toho, že by došlo k zmene hraníc – parc. č. 5137/1X. voči susediacim parcelám. Uviedla, že odvolací súd na viacerých miestach na viacerých miestach odôvodnenia rozsudku vyjadril svoju mienku, v zmysle ktorej úmyslom spoluvlastníkov bola legalizácia užívacieho stavu so stavom vlastníckym, že v zápisnici sa nekonštatuje žiadna zmena ňou založených právnych vzťahov, že rodina U. nestratila to, čo užívala a rodina Z. nenadobudla viac, ako užívala dovtedy a že stav užívací sa legalizoval na stav vlastnícky (str. 13, prvý ods., posledný odsek, str. 14, prvých osem riadkov zhora). Za týchto okolností sa užívací stav legalizoval na stav vlastnícky, podľa ktorého rodina Z. užíva celú parcelu č. X. a parc. č. X./2. Tvrdenia navrhovateľov o užívaní parc. č. X. sa v priebehu konania neustále menili. V dôsledku usporiadania vlastníckych vzťahov podľa zápisnice z 3. 11. 1949 J U. – právny predchodca navrhovateľov a navrhovateľ 4/ neboli ukrátení; nadobudli spoluvlastnícke podiely z parc. č. X. zapísanej vo vl. č. zapísanej vo vl. č. X. a z parc. č. X. zapísanej vo vl. Č. X. nadobudli parc. č. X./3. Úprava vlastníckych vzťahov podľa predmetnej zápisnice bola všeobecne rešpektovaná (aj pri rozdelení spoluvlastníctva v súdnom konaní v roku 1983, ako aj pri predaji domu rodine H.). Pokiaľ by Š. U. bol užíval po 3.11. 1949 časť parc. č. X., nemohol predpokladať, že mu vec patrí a preto nemohol byť ani dobromyseľný, lebo svoj spoluvlastnícky podiel daroval svojim synom ešte pred

rokom 1949 a z podpísania zápisnice z 3. 11. 1949 vedel, že jeho synovia už nie sú vlastníkami novovytvorenej parc. č X.. Ďalej odporkyňa vytýkala odvolaciemu súdu, že spochybnil vyjadrenie o tom, že J. U. užíval časť parc. č. ....X. ako „záhumienku“ napriek tomu, že navrhovatelia sa o „záhumienke“ zmienili už v konaní vedenom na OS v Senici pod sp. zn. 9 C 97/83., ktorého účastníkmi boli len navrhovatelia. Odvolací súd sa tiež nevysporiadal s oznámením starostu obce J. z 10. 4. 1995, podľa ktorého bola predmetná parcela po HTÚP pridelená J. U.. Poukázala na právnu úpravu nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním platnú na území Slovenskej republiky od roku 1949 a zdôraznila, že podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva týmto spôsobom neboli splnené. Uviedla, že predmetom vydržania nie je „vec“, ale iba časť veci (pruh pozemku) a v predmetnej veci odvolací súd ani neidentifikuje osobu, ktorá mala nehnuteľnosť v oprávnenej držbe; naznačuje len, že sa „obnovilo“ vlastnícke právo pôvodných spoluvlastníkov. V tejto súvislosti zdôraznila, že oprávneným držiteľom nemohol byť Š. U. starší, ktorý na nehnuteľnosti hospodáril do roku 1965, resp. 1968, pretože vedel, že podľa zápisnice z 3. 11. 1949 je vlastníkom parcely .Š.Z. a jeho deti. Š. U. mladší sa v roku 1944 odstáhoval do P. a odvtedy nehnuteľnosti v J. neužíval. Pokiaľ J. U. „užíval“ časť parcely čX., robil tak ako člen rodiny hospodára, ktorým bol jeho otec. Aj za predpokladu, že by obstálo tvrdenie spočívajúce v tom, že synovia Š. U. staršieho (Š. a J.) sa o zápisnici z 3. 11. 1949 nedozvedeli (čo je ale veľmi nepravdepodobné), išlo by o vydržanie spoluvlastníckeho podielu na úkor ostatných spoluvlastníkov a tu chýba dobromyseľnosť. Napokon trvala na tom, že prejednaníu predmetnej veci bráni prekážka veci rozhodnutej (§ 159 ods. 3 O. s. p.), keď vo veci vedenej na OS v Senici pod sp. zn. 9 C 94/83, ako aj vo veci sp. zn. 8 C 38/92 sa vychádzalo zo stavu, podľa ktorého jej matka a otec boli (v tom čase) vlastníkami celej X..

Navrhovatelia sa v dovolacom konaní nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok podľa § 242 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok treba zrušiť.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný tak rozsahom dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom vrátane jeho obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na túto zákonnú povinnosť dovolací súd sa predovšetkým zaoberal otázkou, či konanie nižších súdov nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p..

Vadu vytykanú dovolateľkou, že v predmetnom konaní ide o prekážku veci rozhodnutej dovolací súd nezistil. Predmetom súdneho konania vedeného na Okresnom súde v Senici pod **sp. zn. 9 C 94/83** bolo zrušenie spoluvlastníctva na návrh Š. U. (nar. X.) proti: J. U. (nar. X.), 2/ E. S., rod U. a A.L. rod. U. a týkalo sa iných nehnuteľností než tých, ktoré sú predmetom tohto konania. Vo veci vedenej pod **sp. zn. 8 C 38/92** išlo o zistenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (stodole na parc. č. X./8); návrh podala A. L. a smeroval proti 1/ P. Z. a a manželke, 2/ A. Z. rod. M., 3/ Š. UŠ., 4/ J. U. a 5/ E. S.. Ako je zrejmé z rozsudku OS v Senici z 13. 1. 1993, sp. zn. 8 C 38/92, predmetom určenia vlastníckeho práva bola taktiež iná nehnuteľnosť než tá, ktorá je predmetom tohto konania. So zreteľom na rozdielny okruh účastníkov v obidvoch spomínaných konaniach, ako aj so zreteľom na ich rozdielny predmet, dovolací súd dospel k záveru, že nie je zachovaná ani totožnosť predmetu konania, ani totožnosť okruhu účastníkov súdneho sporu a tak rozsudky vo vyššie uvedených veciach nemohli založiť dovolateľkou uvádzanú procesnú prekážku konania spočívajúcu v nedostatku podmienky konania (§ 104 ods. 1 O. s. p.) a nemohli spôsobiť ani vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. d/ O. s. p..

Keďže dovolanie v predmetnej veci je prípustné podľa § 238 ods. 3 O. s. p., t. j. len preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň v dôvodoch rozhodnutia vymedzil otázku podľa neho po právnej stránke zásadného významu bola dovoľateľka oprávnená napadnúť jeho rozhodnutie odvolacieho súdu len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené.

V zmysle ustanovenia § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, ods. 4.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že upravuje dva dôvody prípustnosti dovolania v prípade potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu: Prvým dôvodom je prípustnosť dovolania založená výrokom odvolacieho súdu a druhým dôvodom je povaha prejednáwanej veci súvisiacej s ochranou spotrebiteľa (vyslovenie neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, ods. 4).

V predmetnej veci ide o prvý z uvedených dôvodov, teda o prípustnosť dovolania založeného výrokom odvolacieho súdu (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že odvolaciemu súdu je zverené oprávnenie výrokom rozsudku založiť prípustnosť dovolania v prípade, že toto

rozhodnutie je zásadného právneho významu. Táto možnosť však neznamená, že by odvolací súd bol oprávnený vysloviť prípustnosť dovolania úplne ľubovoľne; zákon jeho úvahu v tomto smere ohraničuje rámcom posúdenia zásadnosti rozhodnutia po právnej stránke. Procesná možnosť odvolacieho súdu založiť prípustnosť dovolania nesmie ani v tomto smere viesť prenášaniu ťažiska rozhodovania odvolacieho súdu na súd dovolací. Z prieskumnej povahy dovolacieho konania vyplýva, že odvolací súd je oprávnený pripustiť dovolanie (a tým aj možnosť preskúmania správnosti riešenia niektorej právnej otázky) len so zreteľom na tú konkrétne vymedzenú právnu otázku zásadného právneho významu, ktorú sám vyriešil. Ustanoveniu § 238 ods. 3 O. s. p. nezodpovedá, pokiaľ pripustí dovolanie vo vzťahu k otázke, ktorú sám v rozhodnutí právne neposúdil a nevyriešil. Odvolací súd sa pritom musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi okolnosťami a svoj myšlienkový postup musí dostatočne odôvodniť aj s poukazom na všetky právne závery, ktoré v rámci rozhodovania zaujal. Pokiaľ odvolací súd v rámci dovolacej otázky nastolí viaceré otázky, ktorých riešenie podľa jeho názoru prichádza do úvahy, avšak sám ich neposúdi a v odôvodnení rozhodnutia nevysvetlí, je takého pripustenie dovolacej otázky na úkor presvedčivosti odôvodnenia celého rozhodnutia vo veci samej a vyvoláva pochybnosti o komplexnosti rozhodnutia; v takomto prípade možno tiež pripustenie dovolania považovať za náznak toho, že odvolací súd si nie je istý správnosťou svojho právneho posúdenia veci a v rozpore s prieskumnou povahou dovolacieho konania očakáva, že príslušné právne závery vysloví dovolací súd. Navyše Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku z 28. februára 2001 sp. zn. 2 Cdo 114/2000 (viď R 6/2004) uviedol, že v súlade so zásadou preskúmateľnosti, presvedčivosti a zrozumiteľnosti súdnych rozhodnutí musí odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nastolenú právnu otázku sám vyriešiť, musí vysvetliť, z akých dôvodov z viacerých (v konaní vyslovených právnych názorov) považoval za správny ten, z ktorého pri posúdení veci vychádzal. Ak tak neurobí, a iba hypoteticky, podmienene alebo vo všeobecnej rovine stanoví okruh právnych otázok, je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné, čo treba považovať za tzv. inú vadu konania, ktorá má za následok nesprávny rozhodnutie veci. Dostatočné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd pripustil dovolanie, má osobitný význam, lebo dovolateľ je v tomto prípade oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu výlučne len z dôvodu, že spočíva na

nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. Predmetnom súdneho posudzovania môžu byť potom len právne otázky súvisiace s posúdením, či napadnuté rozhodnutie spočíva na správnom posúdení veci. Na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je ani oprávnený, ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2, veta druhá O. s. p.). Vo všeobecnosti treba pripomenúť, že platnosť, či neplatnosť právneho úkonu sa vždy posudzuje so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu so zreteľom na právnu úpravu platnú v čase jeho uskutočnenia.

V predmetnej veci odvolací súd vymedzil rozsah prípustnosti dovolania dvoma otázkami: **„1/ či nie je v súdenom prípade rozhodujúce prihliadnuť na uplynutie lehôt určených zákonom o výmaz vlastníckeho práva z pozemkovej knihy, ktorý bol uskutočnený na základe zápisnice Čd 3430/1949 z 3. 11. 1949, a 2/ či po vklade vlastníckeho práva podľa zápisnice Čd 3430/1949 z 3. 11. 1949 k parc. č. X. – záhrady vo výmere X. m² v kat. úz. J. s poukazom na potrebu stability vlastníckych vzťahov vytvorených zápisom do pozemkovej knihy, možno bez časového obmedzenia rozhodnúť o zmene takýchto vlastníckych vzťahov.“**

V nadväznosti na vyššie uvedený výklad ustanovenia § 238 ods. 3 O. s. p. a po zohľadnení vyššie uvedených otázok, dovolací súd dospel k záveru, že spôsob, akým odvolací súd v predmetnej veci vymedzil tieto otázky svedčí o zaťažení konania tzv. inou vadou konania, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.). Dôvody, smerujúce k vymedzeniu nastolenej otázky nie sú riadne, jasné a zrozumiteľné. Odôvodnenie odvolacieho súdu je značne chaotické najmä preto, lebo za dôvod vyhovenia návrhu odvolací súd považuje obnovenie pôvodného vlastníckeho stavu v dôsledku neplatnosti právneho úkonu – zápisnice Čd 3430/1949 z 3. 11. 1949 (z dôvodov, ktoré popisuje v dôvodoch svojho rozhodnutia) a súčasne uzatvára, že navrhovatelia, resp. právny predchodca navrhovateľov 1/ až 3/ a navrhovateľ 4/ spornú nehnuteľnosť vydržali podľa zákona č. 141/1950 Zb. Podľa názoru dovolacieho súdu uvedené dôvody a argumentácia vedľa

seba nemôžu obstať; ak totiž existuje vlastníctvo pôvodných vlastníkov z dôvodu, že určitý právny úkon (v tomto prípade zápisnica Čd 3430/1949 z 3. 11. 1949) je neplatný a žiadne právne účinky z neho nenastali, nemožno súčasne existujúce vlastníctvo deklarovať aj výrokom o tom, že ho navrhovatelia nadobudli vydržaním (navyše za situácie, keď existencia podmienok vydržania je vysoko sporná a teoreticky by bolo možné skôr uvažovať, či podmienky vydržania nie sú skôr splnené na strane odporkyne, resp. jej právnych predchodcov než u navrhovateľov, resp. ich právnych predchodcov v prípade neplatnosti právneho úkonu). Rozsudok odvolacieho súdu tiež obsahuje rozličné úvahy a hypotézy, ktoré nemajú žiadnu výpovednú hodnotu a otázky uvedené v odôvodnení, (napr. na str. 13 ods. 2 „Prečo Š. U. st. prenechal túto časť vlastníctva svojich synov rodine Zemanovej nie je celkom jasné..., ďalej na str. 16, druhý odsek „... aký bol dôvod myslieť si, že parcela za vedľajšími stavbami – hospodárskymi budovami, prípadne za stodolou je pozemkom rodiny Zemanovej...“) spochybňujú jeho vlastné závery. To všetko robí dovolaním napadnutý rozsudok nepreskúmateľným.

So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že konanie v predmetnej veci je postihnuté tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O. s. p.), na ktoré dovolací súd bol povinný prihliadnúť aj vtedy, ak by táto vada v dovolaní nebola uplatnená. Vzhľadom na výskyt tejto procesnej vady konania, nemal dovolací súd možnosť pristúpiť k posúdeniu, či napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. októbra 2010

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnost':
Hrčková Marta